

El llenguatge

El llenguatge de cadascú

10/XII/1978

Les lliçons de llenguatge, les indicacions i els suggeriments que es fan sobre l'expressió oral i l'escripta per mitjans i canals molts diversos —per exemple, aquesta columna— no pretenen en cap cas uniformar el llenguatge de ningú. No cal que tothom parli o escrigui igual, encara que ho vulgui fer amb la màxima correcció possible; no és imprescindible que tothom se serveixi dels mateixos mots, dels mateixos girs, ni tan sols de les mateixes solucions gramaticals. La base fonamental del llenguatge de cadascú ha d'ésser la seva llengua heretada —és a dir, la llengua apresada en la infantesa, la de l'ambient familiar i del medi social en què s'han viscut els anys d'aquest període de la vida—, concepte que s'oposa al de llengua adquirida, formada per tot aquell bagatge idiomàtic fornit per l'estudi, la lectura, i les diverses influències posteriors. La qualitat, la riquesa, la puresa i l'aptitud de la llengua heretada són molt variables en els diversos parlants. En tots els casos, però, és a partir de la llengua heretada, de la qual cal aprofitar i saber potenciar tot el que en sigui bo, genuí, útil i eficaç i eliminar-ne tot el que en sigui impur i estrany, que cadascú ha de formar el seu propi llenguatge: enriquint-lo amb un lèxic més

vast i de significats més precisos i especialitzats, proveint-lo de nous recursos gramaticals i traient tot el partit possible, que no ha d'ésser idèntic en cada u, de les lliçons que li proposin. Aquestes lliçons, és lògic i enraonat que tinguin, en alguns casos, un caràcter dogmàtic, gairebé podríem dir maniqueu —haver de fer és bo; «tenir que fer» és dolent—, però això no és pas la regla ni de bon tros. Les lliçons de llenguatge són sovint proposades —usant un mot ara tan de moda— que permeten la tria personal, la selecció individual. Quan es proposen dues o més solucions per a un problema de llenguatge, és normal que alhora, a més, es recomani aquella que es considera que té un grau superior d'acceptabilitat general, que reuneix més condicions per a ésser realment adoptada per aquells a qui l'expressió falla en aquest punt, que són els qui necessiten la lliçó. Però els qui, en la seva llengua heretada, o simplement habitual, ja tenen una solució admissible, encara que sigui de mal recomanar com a forma de llenguatge adquirit, fan molt bé de no prescindir-ne i de no tenir en compte aquella recomanació que no els és específicament adreçada.